

ЯНГИ ТИЗИМ ТАШАБУСГА ЧОРЛАЙДИ

Мустакиллик туфайли жа-
миятимизнинг барча соҳалари
катори маънавий ҳаётда
хам улкан ўзгаришлар рўй
бермоқда. Бу, энг аввали, та-
лим-тарбия соҳасидаги ўзга-
ришларда ўз ифодасини топ-
моқда. Келажак авлодни бар-
камол килиб вояга етказни
талим-тарбия соҳасидаги энг
устувор вазифодир. Баркомол
инсонни тарбиялаш эса, таби-
йики, ўқитувчи шахсига, унинг
юксас иммий-назарий, методик
тайёргарлик дарражасига
хамда қасбга бўлган фидой-
лигига боғлиқдир. Шунинг
учун ҳам таълим тўғрисидаги
мөъёрий хужжатларда, хусу-
сан, "Таълим тўғрисида" ги
қонун ва Кафлар тайёрлаш
миллий дастурда бу масала-
га алоҳида ётибор қарортил-
ган. Сўнгги вактларда соҳа
мутахассисларни, педагоги-
ларни кайта тайёрлаш ва ма-
лакасини ошириш борасидаги
олиб борилаётган ишлар та-
лабга жавоб бермётганини
хисобга олган ҳолда қабул
қилинган Ҳалқ таълими
вазирлигининг 2001 йил 10
октябрдаги "Педагогарни
кайта тайёрлаш ва малака-
сини ошириш ҳакида" ги 146-
сонли бўйргуда кўрсатилган
вазифалар малака ошириш
тизимига янгича ёндошилан-
лиги билан алоҳида аҳам-
иятга эга. Янги таълим тизими-
да кафлар малакасини оши-
риш ва уларни кайта тайёр-
лаш косбий таълим дастурла-
рига киради ҳамда мантиқий
таълим тизимининг охирiga
ва узлуксиз давом этадиган
боскиси хисобланади. Педа-
гог кадрларни кайта тайёр-
лаш ва малакасини ошириш
тизимига янчча ёндошуб Жиз-
зах вилоят педагогарни кай-
та тайёрлаш ва малакасини
oshiриш институтига ҳам ўзи-
нинг амалий ижросини топ-
ди. Институтда кафедралар
нуғуз ортида вибугни кун-
да уларнинг иммий-методик
имкониятлари мустаҳкамла-

ниб бормоқда. Ҳозирги кунда
инслуфтатикафера, 4 тобумифо-
лият кўрсатадиги. Институтнинг
кабинет тизимидан кафедра ти-
зимига ўтказилганини натижаси
иммий методик ишларни
ташкил этиши хамда олин-
ган мовзумотлар асосида кел-
гуси ўкув юли учун қайта тай-
ёрлаш ва малака ошириш ре-
жаларини тузиш кабиларга ало-
ҳида ётибор қарортилган. Шу-
нингдек, институтда иммий-мето-
дик ва ташкилий-педагогик иш-
ларниң ҳам мазмун ва маҳият
жиҳатдан юқори бўлишига эри-
шиш чорларни ишлаб чиқимок-
да. Институт жамоаси иммий-
омалий семинарлар ва бошқа
методик тадбирларнинг иммий-
назарий таъсирчилигини, мето-
дик жиҳатдан максадга муво-
филгигини таъминлаш, курс тад-
бирларининг барча турлари
бўйича машгулотларни ўқитув-
чи таъбиячиларнинг диагно-
стик тоҳлили натижолари асо-
сида ҳалқ таълими ходимларни
нинг касбий, иммий-методик ёти-
блоридан келиб чиқин ҳолда
ташкитлар билан 2001-2005 йиллар-
га мўлжалланган ўзаро ҳамкор-
лик шартномалари тузилди. Ин-
ститутнинг янги тизими ўтиши
унинг вилоятадаги асосида ташлаш, ҳалқ
таълими ходимларининг узлук-
сиз таълимини токомиллашти-
ришга қарортилган методик ма-
териаллар тузиш ва уларни чон
эттириб таълим мусасасаларни
иммий-назарий ҳамда методик ти-
зимида юқос дарожада бўлиши-
да мухим аҳамиятга эга буди. Ҳозирги
вактда педагогарни кайта тайёрлаш ва малакасини
oshiриш юзасидан таълим мус-
асасаларининг аниқ ётиблор-
ини ўрганиш, мониторинг иш-
ларни олиб бориши, малака
oshiриш бўйича режаларни им-
мий асосланган ҳолда бажариш
институт кафедралари ва бўли-
мларни олидига асосий мусаса-
лардан биридир. Вилоят ҳалқ
таълими тизими раҳбарияти то-

Malaka oshirish

бали ўқитувчилор фаoliyatiни
кенг ёритиш, кафедра ва бўли-
мларда иммий-методик изланиш-
лар йўналишларни замон та-
лаблари асосида ташлаш, ҳалқ
таълими ходимларининг узлук-
сиз таълимини токомиллашти-
ришга қарортилган методик ма-
териаллар тузиш ва уларни чон
эттириб таълим мусасасаларни
иммий-назарий ҳамда методик ти-
зимида юқос дарожада бўлиши-
да мухим аҳамиятга эга буди. Ҳозирги
вактда педагогарни кайта тайёрлаш ва малакасини
oshiриш юзасидан таълим мус-
асасаларининг аниқ ётиблор-
ини ўрганиш, мониторинг иш-
ларни олиб бориши, малака
oshiриш бўйича режаларни им-
мий асосланган ҳолда бажариш
институт кафедралари ва бўли-
мларни олидига асосий мусаса-
лардан биридир. Вилоят ҳалқ
таълими тизими раҳбарияти то-

ташкитлар, Ҳолмуродова

БУШ ВА БЛЭР НОМЗОД БЎЛМОҚДАЛАР

Норвегия парламенти азолафидан бирининг айтишича,
АҚШ президенти Жорж Буш ва Бўгук Британия Баш вазири
Тони Блэр 2002 йил Нобель мукофоти учун тавсия этилиш-
лари мумкин. Бунга шубъ ишкни
сиёсатдининг ҳалқаро терро-
ризмни қўлга олганликларни
ҳамда тинчлик барқарор
бўлиши учун кураштаган-
ликларни замон бўла олади.
Аммо, 5 кишилик Нобель ко-
миссияси азолафидан бирни
еписков Гуинар Стансет эса
Африқонстонда олиб борилаёт-
ган ҳарбий ҳаракатларни мав-
кулламаган.

ЙЎКОЛГАН ВЕРТОЛЁТ КИДИРИЛМОҚДА

Чеченистоннинг Ҳонқалъа тумани ҳудудидаги йўқолган "МИ-
24" вертолётини қидириш учун "АН-12" ва "АН-26" маҳсус
самолётлари жалб этилган. Ҳонқалъадан 40 км.
жонубда мозкур самолётлар
қидириуни олиб боришиш мумкин.
Маълумотларнинг кўра-
ши, "МИ-24" билан алоқа таҳми-
нан шу ҳудудга узилган эди.
Афтидан вертолёт фавқулод-
да ҳолат қутилган көргердир.
Кўнишга мажбур бўлган.

Маҳсус операциялар олиб борилаётган Старие Атаги қиши-
лиғида эса федерал кўчлар жангаришлар томонидан атом сув
ости кемасини чўктириши ҳақида ишлаб чиққалаш режими
тошишган. Ҳозирда Старые Атаги қишилоқларига
фақат ҳарбий хизматчиларни кирилтиштиришни холос.

ИРОК МУЗОКАРАЛАРГА ТАЙЁР

Ирок президенти Саддам Ҳусайн Араб давлатлари лига-
си раҳбари Амир Муссо орқали БМТ Баш котиби Кофи Аннан
расмий Богд музокараларни тикилаша тайёрларига бил-
дириган. Ўз нахбатида Аннан ҳам Ирок делегациясини
қабул қилишга ҳамда Хавф-
сизлик Кенгасин резолюцияни
ҳаётта жорий этиш ма-
саласини мухокама этишга
тайёрларига билдириган. Шу-
нингдек, Ирок ҳарбий ти-
зими текшириш бўйича БМТ
инспекторларининг Багдода
қайтишлари ҳам мухокама
етилди.

Куни кече эса АҚШнинг Пентагон ташкилоти ва Марка-
зий разведка бошқармаси Багдодга ҳужум қилиш режиси-
ни президент Жорж Бушга тақдим этган эди.

НАТО-РОССИЯ МУНОСАБАТЛАРИ

Италия пойтакти Римда НАТО Баш котиби Жорж Роберт-
сон Россия мудофае вазири Сергей Иванов билан учрашиб,
халқаро терроризмга қарши
кураш ҳарбий аспекtlарни
мухокама этиди. Биринчи гал-
да, Шимолий Атлантик Ҳар-
бий Блоки Россия томонига
ўзаро ҳамкорликни ривож-
лантириш борасидаги аниқ
таклифларни кўйди. Роберт-
сонининг фикрича, ҳар иккни
томонинг замон бўла мусаса-
ларинан ўз қарашлари бўлса-
да, улар терроризм борасида
ягона мисқад атрофиди бир-
ларини тушуна олишиади, деб ҳабар беради "Рейтер" агент-
лиги.

Ҳали ўшига етмаган
ёки эндиғина тили чи-
қиб, оиласидаги барча-
нинг овунчигига, қувон-
чига айланган гўдак
тўсатдан касалхонага
тушиб қолади ва бир-
икки кундан сўнг вафот
этди ёки ҳеч бир са-
бабсиз ўз уйида ота-
онасини зор қақшатиб,
уларни бир умрга таш-
лаб кетади. Дод-фарёд,
онанинг "Онант ўлса
бўлмасмиди, болам"
деган фиғонлари, тул-
па-тузу эдия, кечагина
(ёки бир соат аввал) ов-
қатланганди, ўйинчоқ-
ларни ўйнаганди, дада-
сига (ёки бувасига) ку-
либ "хайр-хайр" қилиган-
ди, деган гап-сўзлар.

Аслида мургак гўдак
бирор сабабсиз, ўз-зин-
дан "шуна гўдак бўлиб қол-
майди". Тўсатдан чуҷу-
нинг кўрашларни таҳми-
надан юқос дарожада бўли-
шишадиги мумкин. Бугун юз-
лаб оналарнинг дардлари-
ни янгилаётганини мумкин
хижолатмиз. Лекин жа-
хонда юз бераётган тер-
рорлар, урушлар, эколо-
гигия вазиятнинг ёмонлаш-
ши, гиёҳвандлик балоси,
яна бир қанча фалокатлар
түфайли катталади билан
бир қаторда минглаб ғар-
бонлар ҳам бўлмасмайди.
Балки отаси гиёҳ-
вандлик балосига йўлиқандири,
у фарзандига генлар, қон
орқали ўтгандир, йўқса,
онасининг энтиборсиз-
лиги, ҳафасаласизлиги
туфайли ювилмаган
қошиқ, ўйинчоқни оғзи-
га солиб ўйнаган бола-
нинг организмига мик-
роблар кириб, ҳафта-
лардан чуҷун оғзи-
га солиб ўйнаган болалар,
нимальарнинг эвазига қур-
бон бўлмоқдалар!

Шоир, отам-онам
дайни ярашади, деб ҳа-
ғапни айтди. Чунки фар-
зандлар ўстириб, набира-
лар кириб, яхши-ёмон кун-
ларни бошдан ўтказиб
бандалини бажо кељти-
рилди.

Тасодиф, ҳа, биз

баҳтсиз деб атайдиган во-
қеаларда ҳам болалар
ҳалок бўладилар.

Нега?

Нақдан келсанг
"отам" демоқ азмойиши,
Онам демок ярашиқли,
намойшили.

Эвоҳ, бандам деганини
бўзлатмасин,

Таёқ тутиб "болам" де-
моқ мушкуниди.

Ҳа, бугун оғир бир мав-
зуни тилга олаётганини
мизни биламиз. Бугун юз-
лаб оналарнинг дардлари-
ни янгилаётганини мумкин
хижолатмиз. Лекин жа-
хонда юз бераётган тер-
рорлар, урушлар, эколо-
гигия вазиятнинг ёмонлаш-
ши, гиёҳвандлик балоси,
яна бир қанча фалокатлар
түфайли катталади билан
бир қаторда минглаб ғар-
бонлар ҳам бўлмасмайди.
Балки отаси гиёҳ-
вандлик балосига йўлиқандири,
у фарзандига генлар, қон
орқали ўтгандир, йўқса,
онасининг энтиборсиз-
лиги, ҳафасаласизлиги
туфайли ювилмаган
қошиқ, ўйинчоқни оғзи-
га солиб ўйнаган болалар,
нимальарнинг эвазига қур-
бон бўлмоқдалар!

Шоир, отам-онам
дайни ярашади, деб ҳа-
ғапни айтди. Чунки фар-
зандлар ўстириб, набира-
лар кириб, яхши-ёмон кун-
ларни бошдан ўтказиб
бандалини бажо кељти-
рилди.

Тасодиф, ҳа, биз

ярашади.

Инсон тугилди, улгая-
ди, яшайди, қариди,
алалоқибат вафот этади.

Мавзуга қайтайлик, бо-
лалар ўйимининг сабаблар-
ни ҳақида гапириш мушк-
ундиди. Бу асосий ҳужжат бол-
алар ҳуқуқини ҳам ўз
иҷтиҳодига олди ва ўти-
шадига ўтишадига олди.

Афсуски, қишилар ва-
фот этадиган болаларнинг
ҳуқуқини ҳам ўзиди.

Инсон тугилди, улгая-
ди, яшайди, қариди,
алалоқибат вафот этади.

Болаларнинг ҳуқуқини ҳам
ջонубиди. Болаларнинг
ҳуқуқини ҳам ўзиди.

Инсон тугилди, улгая-
ди, яшайди, қариди,
алалоқибат вафот этади.

Инсон тугилди, улгая-
ди, яшайди, қариди,
алалоқибат вафот этади.

Инсон тугилди, улгая-
ди, яшайди, қариди,
алалоқибат вафот этади.

Инсон тугилди, улгая-
ди, яшайди, қариди,
алалоқибат вафот этади.

Инсон тугилди, улгая-
ди, яшайди, қариди,
алалоқибат вафот этади.

Инсон тугилди, улгая

Тошибида деңгизнинг акси бор деганларидек,
ўқитувчининг билимдонлиги ўқитувчида ҷуз
аксими топади.

Наҳотки, оға-оналар болалар жардияси
олмадан бошланаб, мактабда шакланишини
түшунмаса?!

ЎЧНИФИРОХ ЧАЛИНГУНЧА

(Дам олиш саҳифаси)

Бош врач касалхонанинг
ўлуклар саҳланадиган жойига
югуриб кирди:
— Жаноб Мюллери, дарҳол
ўрниниздан туриш! Сизнинг
юрагиниз эмас, мениниг со-
атим тўхтаб қолган экан.

Ўқитувчи балиқ овига чиқиб
лаъқа балиқнинг боласини
ушлаб олди-да, уни бироз
томоша қилиб туриб, қўйиб
юборди:
— Бўйти, уйига жўнайбер,
лекин эртага ота-онангни
бошлаб кел.

* * *

— Дадажон, нима учун кўёб
билан келин никоҳ вақтида
бир-бирларининг қўлини
ушлаб туришади?

— Одат шунақа, ўғлим. Бокс-
ёрлар ҳам жанг олдидан бир-
бирларига қўл беришади-ку.

* * *

Югуриб кетаётган икки бола-
ни кўриб Ник отасидан сўра-
япти:

— Улар нега югуришапти?
— Ким биринчи келса, муко-
фот олади.
— Унда иккичиси нега югу-
ряпти?

— Кизми? Ўғил бўлслайди, аттанг!
— Бу нима деганинг, тилинга яра,
Тавба де, шукр қил,вой сени қара!..

II

Кунлар бир-бируни етаклаб кетар,
Фасллар кетидан фасллар ўтар.
Фарзандлар улгаря, ўсар кун сайн,
Нозик новда кўкка бўй чўзгандайин.

Ўлигим, тиригим эгаси шулар,
Бир куни юкимни олар, деб ўлар.
Ўгиллар умримнинг давоми деди,
Киз бола бироннинг одами дейди.

III

Кунлар ўтаверди тўхтамай бир бор,
Ойларнинг кетидан йиллар ҳам қатор.
Ўгиллар ўқиди катта шахарда,
Ишлай ҳам бошлади юксак амалда.

Тириши бўлсин деб, давлатим бутун,
Унуди отасин, тугилган юртни.
Оғаларим йўғин билдириш майда,
Кизи доим бўлди отага соя.

Иссик-совуғидан хабардор бўлди,
Ота деб, она деб юргурди, елди.
Чавандоз Ава兹 ҳам қариби. Толди,
Белдан кувват, кўздан нур ҳам йўқолди.

IV

Барча тирик жонга конун бирдайин,
Туғилмоқ бор экан, ўлим ҳам тайин.
Ажал қаршисида титрар ҳар бир жон,
Согиниб яшамок ундан ҳам ёмон.

Хасталик йиқитди чавандозни ҳам,
Кампир киз ёнидан кетмади бир дам,
Қакрок лабларда согинч ноласи,
Келармикин узок кутган боласи!?

— Бағримга босайин келсанг-чи болам,
Эшикдан кўз узмайди, кўзларида нам.
Ҳабар йўлладилар ўғиллар томон,
Қўрмоқ бўлсангиз гар отангиз омон.

Етиб келинг тезорок, тўхтамай бир пас,
Омонатдир бу жон, омонат нафас!

Пулларни олиб, икки болакай,
Чопиши кўчага ортга қарамай.
Уйдан чиқди кампир тинглаб шовқинни,
— Суюнчи бер ўғлим, тўй бошли қани!

Яна бир фарзандни берди Худойим,
Ўзи поноҳида арасин доим,

— Онаси тузукми, ўғлоним қалай?

— Ўғлон дейсанни-а, жонимни қоқай?

Бу сафар ўғлонмас, кўзлари мунчок,
“Холва” берди худо, суюмли, дўмбок.
Бир савол қалқади Ава兹 юзида,
Ағусу зуҳур этиб кошу кўзида.

Этигига урди қамчини дилтанд,

Лекин азоблардан тинмай тўлганиб,
Аёл уни кутар кўзлари ёниб.

Бир йиги тонг чокин этдику, пора!

Қўшини кампир кирди жонига ора.

Субҳу содик чакало ингалар, ўғиллар,

Үнга қараб она ҳорғин жилмаяр.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Баҳор. Гулга ўранди боғлар,

Даралар, адирлар, пурвикор тоғлар,

Табиат ўйғонди, лолалар ял-ял,

Буларнинг бариси нақадар гўзал!

Кунларнинг четида бир гўша фазли,

Чавандоз Ава兹нинг ҳовлиси эди.

Ҳовли этагида бор эди боғи,

Хотини Ойсулув оғир оёғи.

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.

Чавандоз Ава兹 ҳам уйда йўқ эди,

Хонада мильтирар хира шамчирок,

Аёлдин дард тутиб қолганди шу чок,

Сандал чеккасида икки болакай,

Ухларди пишиллаб ташвишни билмай.